

SMÅKRAFT AS
Postboks 2389, Solheimsviken
5824 BERGEN

Vår dato: 19.11.2024

Vår ref.: 202008885-8 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVEs vedtak - søknad om redusert slukeevne i Vågååna kraftverk

NVE gir Småkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til å redusere minste slukeevne fra 0,11 m³/s til 0,03 m³/s i Vågååna kraftverk. Produksjonen vil øke med 0,25 GWh/år, samtidig som ulempene for allmenne interesser etter vårt syn er små.

Bakgrunn

Småkraft AS fikk 03.07.2006 konsesjon etter vannressursloven § 8 til å bygge og drive Vågååna kraftverk i Vindafjord kommune, Rogaland fylke. Det ble gitt konsesjon til 2,6 MW installert effekt med en minste og største slukeevne på henholdsvis 0,11 m³/s og 0,74 m³/s. I NVEs vedtak av 27.11.2012 ble det etter en planendring gitt tillatelse til å drifte Vågååna kraftverk med en maksimal slukeevne på 0,98 m³/s og installert effekt på maksimalt 3,32 MW. Kraftverket ble satt i drift i desember 2012.

Søknad

NVE mottok den 10.08.2020 en søknad fra Småkraft AS om tillatelse til å redusere minste slukeevne i Vågååna kraftverk i Vindafjord kommune fra 0,11 m³/s til 0,03 m³/s. Bakgrunnen for dette er at søker ønsker å utnytte vannressursene i anlegget bedre. Endringen vil gjøres i kontrollanlegget på kraftverket og vil dermed ikke medføre nye tekniske inngrep i vassdraget. Det er ikke foreslått endret slipp av minstevannføring. Tiltaket vil gi en årlig produksjonsøkning på 0,25 GWh. Sweco har utarbeidet et notat som beskriver de hydrologiske og miljømessige konsekvensene av tiltaket.

Høring

Etter NVEs vurdering er ikke saken så omfattende at det var behov for kunngjøring og bred offentlig høring. Søknaden har vært sendt på høring til Vindafjord kommune, Rogaland fylkeskommune, Statsforvalteren i Rogaland og Mowi ASA. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentarer. NVE har mottatt følgende uttalelser til søknaden:

Statsforvalteren i Rogaland har ingen merknader i e-post av 29.02.2024, men forutsetter at kravet om minstevannføring på 50 l/s fortsatt er gjeldene.

Rogaland fylkeskommune uttalte følgende i brev av 29.02.2024:

Slik vi oppfatter søknaden, er det snakk om ei mindre reguleringsendring ved at slukeevna blir redusert frå 110 l/s til 30 l/s, noko som vil gje ein ekstra kraftproduksjon på 0,25 GWh. Det vil kunne føre til at talet på dagar med minstevassføring på 30 l/s vil kunne bli 182 dagar i

tørre år og 52 dager i våte år, mens tilsvarende tal med dagens slukeevne er 20 dager i tørre år og 89 dager i våte år. Endringa vil ikkje medføre fysiske tiltak i vassdraget.

Det føreligg noko avgrensa med informasjon om miljøtilstanden i vassdraget, og det er lite informasjon om naturmangfald i og langs Vågååna. I vass-nett er Vågååna nedstrøms inntak Vågååna kraftverk ført opp som eit eige vassområde med vassførekomstID 038-103-R. Den er oppgitt å ha god økologisk tilstand, og den vil nå miljømålet i gjeldande planperiode for den regionale vassforvaltingsplanen (2022-2027). Sjølv om det er lite informasjon om miljøverdier i og langs vassdraget, har vi ikkje grunnlag for å seie at den endringa det er søkt om har konsekvensar som tilseier at tiltaket ikkje bør gjennomførast. Vi vil likevel peike på at noko meir informasjon om naturtilhøva og naturmangfald i og langs vassdraget hadde vore ønskjeleg. I den samanheng har vi og merka oss at det i søknaden er sagt at vurderingane om moglege verknader av tiltaket byggjer på vegleiaren til Statens vegvesen, handbok 712 frå 2018. Tiltakshavar burde i staden ha nytta den nyare vegleiaren om konsekvensutgreiing av klima og miljø, M-1941, utarbeidd av Miljødirektoratet.

Småkraft AS kommenterte de innkomne uttalelsene i brev til NVE den 19.03.2024:

Til Rogaland fylkeskommune

Vi konstaterer at Rogaland fylkeskommune har ingen vesentlige merknader og er i grunn positiv til vår søknad. Vi tar dette til etterretning. Det vises videre til den nye håndboken om konsekvensutredning av klima og miljø M-1941. Småkraft AS har søkt om redusert slukeevne 10.08.2020, og håndboken ble lansert 14.12.2020. Vi benytter oss av ny og oppdatert veiledningsmateriell ved utarbeidelse av alle nye søknader.

Til Statsforvalteren i Rogaland

Vi tar uttalelsen til Statsforvalteren i Rogaland til etterretning og bekrefter at minstevannføringskravet forblir uendret.

Den omsøkte endringen medfører ingen nye inngrep eller arealbeslag, men gir ca. 0,25 GWh produksjon av ny fornybar energi. En redusert minste slukeevne i Vågååna kraftverk forventes ikke å endre forholdene i vassdraget i nevneverdig grad, men gir oss mulighet til å utnytte vannressursen på en mer effektiv måte. Vi håper på positiv behandling av vår søknad.

NVEs vurdering

NVE har gjennom tidligere konsesjonsbehandling og en begrenset høring av denne søknaden fått en god oversikt over eventuelle konsekvenser knyttet til eventuell redusert minste slukeevne i Vågååna kraftverk. Videre var Vågååna ett av vassdragene hvor det ble gjort undersøkelser til NVE-rapport 31-2014, der problemstillingen var om pålagt minstevannføring sikrer at ørret benytter utbygd strekning som gyte- og oppvekstområde etter utbygging av småkraftverk (Saltveit & Pavels, 2014). I dette avsnittet vil NVE drøfte ulike forhold ved det omsøkte tiltaket.

Hydrologiske konsekvenser

En reduksjon av minste slukeevne i Vågååna kraftverk fra 0,11 m³/s til 0,03 m³/s vil innebære en økning i antall dager med kun minstevannføring i elva. Det er fordi det vil være færre dager hvor kraftverket må stoppes og alt vannet slippes forbi inntaket. Tabell 1 viser at antall dager kraftverket må stanses på grunn av for lav vannføring vil reduseres med 54 dager i et middels år.

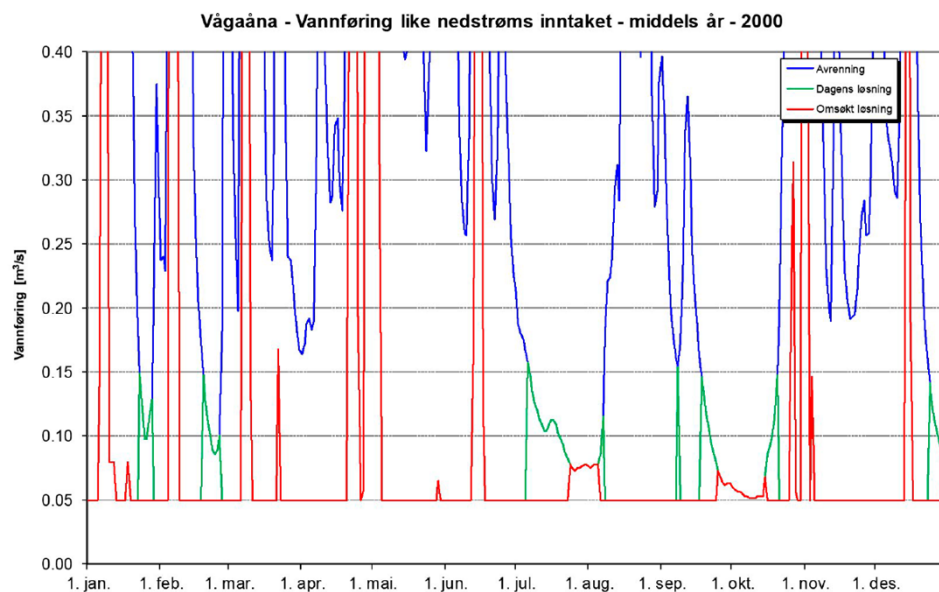

Tabell 1: Antall dager med vannføring under minste slukeevne før og etter det omsøkte tiltaket. Tall er hentet fra søknaden.

DAGER MED VANNFØRING UNDER MINSTE SLUKEEVNE*	TØRT ÅR	MIDDELS ÅR	VÅTT ÅR
Konsesjonsgitt	182	89	52
Omsøkt løsning	116	35	25
Endring	66	54	27

* under minste slukeevne og minstevannføring

Ved en reduksjon i minste slukeevne som omsøkt vil minstevannføringen fortsatt virke avbøtende, men det vil bli færre dager med naturlig lavvannføring. Figur 1 viser at en reduksjon i minste slukeevne fra 0,11 m³/s til 0,03 m³/s medfører en økning i antall dager med kun minstevannføring i elva.

Figur 1: Vannføring like nedstrøms inntaket til Vågaåna kraftverk i et middels år. Referanse: Søknad om redusert slukeevne Vågaåna kraftverk.

Miljømessige konsekvenser

Sweco har vurdert konsekvenser for landskap og friluftsliv, kulturminner- og kulturmiljø, terrestrisk miljø, akvatisk miljø og andre brukerinteresser. Dette er oppsummert i tabell 2.

Tabell 2: Konsekvenser for fagtemaer (kilde: Sweco).

TEMA	KONSEKVENNS
Landskap og friluftsliv	Ubetydelig til liten negativ
Kulturminner- og kulturmiljø	Ubetydelig

Terrestrisk miljø	Noe negativ
Akvatisk miljø	Ubetydelig til noe
Andre brukerinteresser	Ubetydelig

Landskap og friluftsliv

En reduksjon i minste slukeevne fra 110 l/s til 30 l/s innebærer at det blir flere dager med kun minstevannføring på fraført strekning i Vågååna. I konsesjonssøknaden blir elva beskrevet som svært lite synlig i det berørte området. Området er lite brukt til friluftsliv, med unntak av hjortejakt om høsten. Det bratte terrenget i tiltaksområdet begrenser bruken av området til friluftsliv. Elva brukes lite til fiske og NVE er kjent med at det er gode fiskemuligheter andre steder ved Hustoftvatnet og Vågavatnet. Ifølge Sweco vil tiltaket ha ubetydelig til liten negativ konsekvens for friluftsliv og landskap. NVE mener en reduksjon i slukeevne ikke vil ha nevneverdige konsekvenser for friluftsliv og landskap.

Terrestrisk miljø

Hustoftvatnet er registrert som et viktig viltområde for andefugl, og det går en viktig trekkroute for hjort opp lia vest for Vågååna. Sweco forventer ikke at en reduksjon i minste slukeevne fra 110 til 30 l/s vil påvirke viltområdene. NVE er enige i denne vurderingen.

Sweco påpeker at tiltaket kan ha en liten negativ effekt på vintererle (LC), som lever av insekter i tilknytning til vann. På konsesjonstidspunktet vedtok NVE høyere minstevannføring på strekningen enn det som var foreslått i konsesjonssøknaden. Vi mener næringsgrunnlaget til vintererle ivaretas med tilstrekkelig minstevannføring, og slik vi ser det er ikke påvirkningen på vintererle avgjørende for utfallet i saken.

Det er ikke registrert truede karplanter, moser eller lav i tiltaksområdet, men det er ifølge Sweco potensial for en rikere flora. Det forventes at en reduksjon i laveste slukeevne og periodevis mindre vannføring kan føre til tørrere forhold for vegetasjon langs elvekantene, og tiltaket vil derfor ha noe konsekvens for terrestrisk miljø. Ifølge konsesjonssøknaden er det ikke påvist fuktighetskrevede naturtyper i Vågååna. NVE vurderer ikke konsekvensene for terrestrisk miljø som avgjørende i vår vurdering.

Akvatisk miljø

Vågååna har sitt utløp i Hustoftvatnet og er én av to gytebekker for fiskebestanden i vannet. Hensynet til ørretbestanden i Hustoftvatnet var viktig i NVEs behandling av konsesjonssøknaden i 2006. Dette er et tema som er aktuelt også nå i forbindelse med søknaden om å redusere minste slukeevne. For å sikre nok vann til gyteområdene mente NVE at det var nødvendig å slippe 50 l/s fra inntaksdammen hele året, i tillegg til restfeltets bidrag. Videre måtte det sikres en vannføring på 200 l/s ved Vågåånas utløp til Hustoftvatnet i perioden 15. september til 15. oktober.

Tiltaket vil redusere vannføringen nedstrøms inntaksdammen i form av redusert overløp i de perioder hvor tilsiget er mellom 80 og 160 l/s. For alle andre vannføringer vil forholdene bli som i dag. Sweco påpeker at produksjonspotensialet til ørret begrenses av minstevannføringen, siden det er minstevannføringen som avgrenser produksjon og mangfold for bunndyr. NVE vurderer det som sannsynlig at minstevannføring gjør det mulig å opprettholde reproduserende bestander av ørret på strekninger med fraført vann. Denne vurderingen støttes av et studie fra 2013 som er

gjengitt i NVE-rapport 31-2014 «Småkraftverk: Tetthet og reproduksjon av ørret på utbygde strekninger med krav om minstevannføring», samt NVEs egne erfaringer. Etter første år med drift tyder undersøkelser på at pålagt minstevannføring i Vågååna gjør det mulig å opprettholde bestander av ørret som reproducerer på strekningen.

Konsekvenser for settefiskanlegg

Det ligger et settefiskanlegg nederst i vassdraget, men ifølge konsekvensvurderingen i søknaden fra 2005 blir dette lite påvirket av kraftverket i driftsfasen siden anlegget ligger nedstrøms flere innsjøer. Ved lave vannføringer nedstrøms Vågååna kraftverk kan derfor endringene bli utjevnet ved anleggets inntak. Mowi ASA har ikke uttalt seg angående søknaden om å redusere slukeevne. NVE mener tiltaket ikke vil ha nevneverdige konsekvenser for settefiskanlegget.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om redusert slukeevne for Vågååna kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljønotat, høringsuttalelser og NVE-rapport 31-2014. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 11.10.2024. Fylkeskommunen påpeker at mer informasjon om naturmangfold hadde vært ønskelig og mener søker burde brukt Håndbok M-1941 i konsekvensvurderingen. Småkraft AS viser til at søknaden ble sendt inn før håndboken ble lansert. NVE mener Småkraft har fulgt den metodikken som var gjeldene på søknadstidspunktet. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Vågååna er det ikke påvist viktige fuktighetskrevende naturtyper. Det er heller ikke registrert rødlistearter på strekningen. En eventuell redusert minste slukeevne vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE vurderer at den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet i vassdraget med redusert slukeevne i Vågååna kraftverk er begrenset, jf. naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Vannforskriften

Ny aktivitet eller nye inngrep skal vurderes etter vannforskriften § 12. Det omsøkte inngrepet vil berøre vannforekomsten 038-103-R (*Vågååna nedstrøms inntak Vågååna kraftverk*). Vannforekomst 038-103-R er naturlig, og har i dag god økologisk tilstand. De viktigste påvirkningene i vannforekomsten er sur nedbør med liten påvirkningsgrad. Miljømålet god økologisk tilstand (GØT) nås i 2027.

Det planlagte inngrepet forventes ikke å forringe dagens tilstand vesentlig eller hindre at miljømålet nås i noen av de berørte vannforekomstene. Minstevannføring sikrer et fortsatt fungerende akvatisk økosystem, og dermed godt økologisk potensial (GØP). Vannforskriften § 12 kommer derfor ikke til anvendelse i denne saken.

Oppsummering

Småkraft AS søker om å redusere minste slukeevne fra 0,11 m³/s til 0,03 m³/s. For at NVE skal kunne gi tillatelse til endringen, må kravet i vannressursloven § 25 om at fordelene ved tiltaket skal være større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser være oppfylt. Fordelen ved det omsøkte tiltaket er en produksjonsøkning på 0,25 GWh/år i fornybar energiproduksjon. NVE legger videre vekt på at endringen vil begrense seg til en justering av kontrollanlegget i kraftverket, og det blir dermed ikke noen nye arealinngrep.

Av de som har mottatt søknaden på høring er det kun Rogaland fylkeskommune og Statsforvalteren i Rogaland som har uttalt seg. Statsforvalteren forutsetter at krav om minstevannføring videreføres. Fylkeskommunen er ikke imot tiltaket, men har merknader til metodikken som er brukt i konsekvensutredningen.

Med redusert minste slukeevne i Vågååna kraftverk vil forholdene for terrestrisk og akvatisk miljø etter vårt syn fortsatt være akseptable på utbyggingsstrekningen. Vågååna er lite synlig i landskapsrommet på utbyggingstrekningen, og en eventuell vannføringsreduksjon som følger av redusert minste slukeevne vil kun være synlig fra områdene nær elva. NVE er ikke kjent med at området benyttes til tur- og friluftaktiviteter i særlig grad, og terrenget er tidvis svært bratt. Kun de nederste 50-60 meterne av elva er egnet til gyte- og oppvekstområde for ørret, og undersøkelser fra 2013 støtter opp om at minstevannføringen gjør det mulig å opprettholde bestander av ørret som reproducerer på strekningen.

NVE kan ikke se at det er spesielle naturtyper, arter eller andre allmenne interesser som blir nevneverdig berørt av reduksjon i minste slukeevne. Vi mener at vilkårene i gjeldende konsesjon gitt 03.07.2006 fortsatt vil ivareta de allmenne interessene knyttet til vassdraget i tilstrekkelig grad.

Konklusjon

NVE gir Småkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til å redusere minste slukeevne fra 0,11 m³/s til 0,03 m³/s i Vågååna kraftverk. Produksjonen vil øke med 0,25 GWh/år, samtidig som ulempene for allmenne interesser etter vårt syn er små. Øvrige vilkår i konsesjon av 03.07.2006 og planendringsvedtaket fra 27.11.2012, med tilhørende merknader, forblir uendret.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
konsesjonsansvarlig

Brit Torill Haugen
fungerende seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

SMÅKRAFT AS

Kopimottakerliste:

Martin Vangdal

ROGALAND FYLKESKOMMUNE

STATSFORVALTEREN I ROGALAND

VINDAFJORD KOMMUNE

STATNETT SF

MOWI ASA

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.